

**"Demek, biz mağlûbiyetle ikinci cereyana takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa, İslâm'dan doksan, belki doksan beştir." Burayı nasıl anlamalıyız?**

---

**"Demek, biz mağlûbiyetle ikinci cereyana takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa, İslâmdan doksan, belki doksan beştir."**

**"Âlem-i İslâm şu ikinci cereyana karşı lâkayt veya muarız kalmakla hem istinatsız, hem bütün emeğini heder, hem onun istilâsıyla istihaleye mâruz kalmaktan ise, âkılâne davranıp onu İslâmî bir tarza çevirip, kendine hâdim kılmaktır. Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasıl ki, düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır."**

**"Şu iki cereyan birbirine zıt, hedefleri zıt, menfaatleri zıt olduğundan; birincisi dese "Öl," diğeri diyecek "Diril." Birinin menfaati zarar, ihtilâf, tedennî, zaaf, uyumamızı istilzam ettiği gibi; ötekinin menfaati dahi kuvvetimizi, ittihadımızı bizzarure iktiza eder. "Şark husumeti, İslâm inkişafını boğuyordu; zâil oldu ve olmalı. Garp husumeti, İslâmın ittihadına, uhuvvetin inkişafına en müessir sebeptir; bâki kalmalı."(1)**

Üstad Hazretlerinin bu tespitleri; bulunduğu dönemin siyasal ve sosyal yapısını yansıtıyor. Batı emperyalizmi boğazımıza çöktüğü bir hengamda, onun muhalifi olan sosyalizmden faydalanmak siyaseten olabilir. Lakin bu siyasal zarureten ideolojik bir ittifak çıkarmak doğru olmaz.

İslam ile sosyalizmin birleşmesi yerine, sosyalizm içindeki doğru ve İslam ile örtüşen kavramaları ön plana çıkararak o tabanın siyasi kuvvetinden faydalanabiliriz, demektir. Yoksa dine afyon diyen sosyalist ideoloji ile İslam dininin hakiki anlamda fikri bir ittifak kurması mümkün değildir. Nitekim daha sonraları siyasi ve sosyal konjonktür değiştiği bir dönemde, İslam'a en ziyade zarar veren bu ideolojinin ifratı olan komünizm olmuştur. Ve Risale-i Nur en büyük ve tehlikeli düşman olarak bu ideolojiyi göstermiştir.

**"Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasıl ki, düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır."**

---

Üstad Hazretlerinin bu ifadeleri, olayın ideolojik ve fikri bir nitelikte değil; siyasi ve sosyal bir nitelikte olduğunu gösteriyor. Bu sebeple sosyalizm ile İslam'ın fikri bir temelde ittifak olması mümkün değildir. İslam, mutlak kemalde olan bir dindir, sosyalizmin içinde bulunan doğrular zaten İslamda var, neden kendi hakikatleri dururken harici bir şeye ihtiyaç duysun. Hariçten faydalanmak; ancak siyaseten olabilir. Nitekim Peygamber Efendimiz (asv) siyasi mülâhazalar ile Yahudi ve Hristiyanlardan istifade etmiştir.

Özet olarak; Üstad Hazretleri Osmanlının birinci dünya savaşı mağlubiyetinden sonra, İslam toplumunun İngiliz emperyalizmine karşı sosyalizmin siyasi gücünden istifade edebileceğini öngörüyor. Sosyalizmin savunduğu emek ve eşitlik ilkelerinin zaten temel noktalarda İslam'la çelişmediğini ve bu uyumdan İslam dünyasının siyasi olarak istifade etmesi gerektiğini öngörüyor.

(1) bk. [Sünûhat, Rüyada bir hitabe](#)